

מאמר

יהי הוי' אלקינו עמנו – ה'תשמ"ו

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ קרח, יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

בקשר עם יום ההילולא העשרים וארבע

ג' תמוז ה'תשע"ח

ויהי רצון שנלך בדרכיו אשר הורנו נצח סלה ועד

ולזכות השלוחים והשלוחות ויוצאי חלציהם שליט"א

להצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותם הקי'

באופן דלמעלה מדרך הטבע בכל פעולותיהם הברוכות והקדושות

לקדש שם ליובאוויטש ושמו הקי' של רבינו

ותהי יד השלוחים על העליונה במילוי השליחות בשלימות

מתוך הרחבה אמיתית ונחת חסידותי מיוצ"ח ומתוך בריאות הנכונה

נדפס על ידי ולזכות

הרה"ת ר' אהרן יעקב בן יפה דיסקא וזוגתו מרת שאשא דבורה בת שרה

בנותיהם ובנם

חנה בת שאשא דבורה, ירחמיאל אברהם דוד בן שאשא דבורה,

חי' מושקא בת שאשא דבורה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

פרוש

להצלחה רבה ומופלגה ולהתברך בכל מילי דמיטב

בכל אשר יפנו ובכל המצטרך בגשמיות וברוחניות

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. שלהי חודש סיון, ה'תשע"ח

בשורה טובה למבקשי ה'

הננו שמחים לבשר לעדת החסידים והתמימים
כי לקראת חג הגאולה י"ב-י"ג תמוז יהי ניתן להשיג

תורת מנחם – מועדים

ספר המאמרים

י"ב-י"ג תמוז

הכולל מאמרי דא"ח שנאמרו

בחג הגאולה י"ב-י"ג תמוז וימים הסמוכים אליו

ה'תשי"א – ה'תשמ"ח

להשיג בח' תמוז בחנויות הספרים המובחרות

ובסניפי קה"ת בארה"ק ובארה"ב

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ קרח, יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא העשרים וארבע של כ"ק אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה יהי הוי' אלקינו עמנו גו' שנאמר בהתועדות ט"ו תמוז ה'תשמ"ו, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם – ספר המאמרים י"ב-י"ג תמוז שיוצא לאור ימים אלו).

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכח תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשע"ח,

שבעים ושבע שנה ליום בו ניצלו כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע
מן המיצר דעמק הבכא האירופאי והגיעו צלחה לארצות הברית
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ולכל הקשורים ושייכים אליהם בראש וכמרז"ל עניי עירך קודמים. וכבר ידוע מאמר הזהר דצדיקא דאתפטור אשתכח בכולהו עלמין יתיר מבחיוהי שזהו הן בעבודת ה' במילי דשמיא והן במילי דעלמא וכמבואר בארוכה באגרת הקדש לרבנו הזקן סי' כז' וביאורו, והשייטת יצליחו ויזכהו לבשר טוב בכל הנ"ל.

בברכה.

ג

בי"ה. יחי שבט תשט"ו
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו' מוה"ר מענדל ליב שי

שלום וברכה!

קבלתי פ"ש ממנו ע"י הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר שלמה זלמן שי העכט, וגם עתה מזכירו הוא במכתבו אשר הגיעני היום, וכן את זוגתו תחי', ובעת רצון אזכיר את כל אחד מהם על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, אשר ההילולא שלו היתה ימים אלו, וע"פ מרז"ל אשר רועי ישראל מה עד עתה עומד ומשמש אף עתה עומד ומשמש, ואדרבה צדיקא דאתפטור אשתכח יתיר מבחיוהי גם בהאי עלמא, בודאי מעורר בעל ההילולא רחמים רבים על כל המקושרים והשייכים אליו להשפיע להם בריות גופא ונהורא מעליא בעבודת השם בשלשת הקוים דתורה עבודה וגמילות חסדים, ובפרט שזכות הרבים תלוי בו שזכה בהוצאה לאור ספרי תורת חסידות דברי אלקים חיים המחיים את הנפש וגם את הגוף של בני ישראל בכל מקום שהספר מגיע.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות.

ב

וכמרז"ל עניי עירך קודמים: ב"מ עא, רע"א.
מאמר הזהר דצדיקא דאתפטור .. יתיר מבחיוהי: זח"ג עא, ב.

ג

מוה"ר מענדל ליב: טשאַפּפּאַן, שיקאַגאָ.
מרז"ל .. אף עתה עומד ומשמש: סוטה יג, סע"ב.
צדיקא דאתפטור .. בהאי עלמא: זח"ג עא, ב.
בשלשת הקוים דתורה עבודה וגמילות חסדים: ראה אבות פ"א מ"ב.
שזכות הרבים תלוי בו: ראה שם פ"ה מ"ח.
שזכה בהוצאה לאור ספרי תורת חסידות: ראה גם לעיל (במילואים) אגרת יג' ניסן ה'תשי"ג.

תוכן המאמר

למה יאמרו הגוים אי' אלקיהם – כיון שסבורים שעזב ה' את הארץ, ולכן אי אפשר להתקשר לאלקות ע"י עבודה גשמית, כי אם ע"י עבודה רוחנית, כמו עבודת האבות. והמענה על זה: ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה – שעבודה רוחנית מגעת רק עד שם אלקים, ואילו עבודה גשמית מגעת בבחי' חפץ ה', כי, במ"ת בטלה הגזירה, והדבר הגשמי נעשה מצוה, שקיומה הוא (לא מצד הנברא, אלא) מצד ציווי הבורא, ולכן מגיעים ע"ז למעלה יותר מאשר ע"י עבודת האבות שהגיעו רק עד שרש ומקור הנבראים.

ויש להוסיף במעלת העבודה שלאחרי מ"ת, שכיון שהדבר הגשמי נעשה חפצא של קדושה, אזי לוקחים גם את הניצוץ קדושה שבו, ששרשו למעלה יותר, ולכן ירד למטה יותר. וכיון שלאחרי מ"ת נפל הניצוץ קדושה למטה מטה ביותר, עד שלאחרי הבירור לא נשאר בו טוב וקדושה כלל (לא כמו לפני מ"ת, שהדבר הגשמי ה' קשור ומעורב עם ניצוץ הקדושה שבו באופן שאי אפשר להפריד ביניהם), הרי גם העלי' שלו היא למעלה יותר שלא בערך.

ואע"פ שגדלה מעלת עבודתינו לאחרי מ"ת על עבודת האבות, יש צורך בתפלה ובקשה „יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו” – בנוגע לגילוי שבדבר

בס"ד. ט"ו תמוז, ה'תשמ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

יְהִי הוּי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו. ומדייק בזה בעל השמחה והגאולה במאמרו ד"ה זה מש"פ נשא² תרפ"ה³ (שנדפס ויצא לאור זה עתה), דצריך להבין מהו ענין בקשה זו בכלל, מה שאנו מבקשים דיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, דאבותינו הם אבות העולם דכיון שאמרו רז"ל⁴ אין קורין אבות אלא לשלשה, הרי מובן, שהכוונה בלשון אבותינו שבפסוק זה היא (לכל לראש) לשלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב, החל מאברהם שהוא הראשון שביניהם, לא רק בזמן, אלא גם בכך שאחד הי' אברהם⁵ בכ"כ ענינים, ובמיוחד בענין המס"נ שהי' בענין העקידה⁶], דהן הן המרכבה⁷, וכמבואר בתניא⁸ שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון ב"ה וכו', וא"כ, איך אפשר דכל אחד ואחד מישראל יבקש בקשה כזו (יהי הו'י אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו) בכלל. ובפרט שבקשה זו נאמרת בתפלה⁹ (אם כי בסיומה¹⁰), והיינו, שאין זה סתם ענין של בטחון (שהוא יסוד באמונתנו ותורתנו¹¹) שיהי' טוב כו' (מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה¹²), אלא באופן שמתפלל על זה נומתפלל בנוסח שקבעו אנשי

(1) מלכיס"א ח, נו.

(2) שהוא בזמן היותר קרוב (ביחס לשאר המאמרים) ל"ב תמוז* (כי המאמר שלאחריו הוא מש"פ תצא, משך זמן ארוך לאחרי י"ב תמוז) — שנוסף לכך שגם אז (לפני כללות ענין המאמר והגאולה) הי' כבר יום מיוחד מצד הענין דיום ההולדת, מודגש בתחלתו הקשר והשייכות לגאולה ד"ב"י"ג תמוז, כפי שנתגלה אח"כ בדברי בעל המאמר והגאולה בג' תמוז תרפ"ז (שבו היתה התחלת הגאולה ד"ב"י"ג תמוז), שגם אז היתה התחלת הדברים בפסוק זה (סה"מ קונטרסים ח"א קעה, ב. ובכ"מ).

(3) סה"מ תרפ"ה ע' שח ואילך.

בסמיכות יותר ל"ב תמוז (כפי שמצינו בכמה מאמרים, שבכותרת המאמר מופיע תאריך של שבת מסויים, ובפועל, נאמר אז רק התחלת המאמר, ואילו המשכו נאמר בשבתות (או בימים מיוחדים) שלאח"ז).

(4) ברכות טז, ב.

(5) יחזקאל לג, כד.

(6) ראה סה"מ תרע"ח ע' רפג. תרפ"ח ע' קב. לקו"ש ח"כ ע' 73 ואילך.

(7) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

(8) פכ"ג.

(9) לפני "שיר של יום".

(10) בסה"מ תרפ"ה שם בתחלת המאמר: "בקשה זאת היא אחר התפלה דוקא". ובסיום המאמר: "בתפלתו הוא מבקש דיהי גו".

(11) ראה גם לקו"ש חכ"ו ע' 96 ואילך.

(12) נוסח ברכת המזון.

ובודאי למותר לעוררו אשר לקבל ברכות השי"ת הנשפעים ע"י צדיק יסוד עולם מנהיג הדור, צריך לעשות כלים מתאימים, והוא ע"פ המבואר באגרת הקדש לבעל התניא הקדוש, אשר נלך בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ו (סי' כ"ז וביאורו), ובאשר לכל ענין צריך סיעתא דשמיא שצריכה להיות בחסד חנם, הרי ע"פ פסק רז"ל שמדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה, צריך לעשות חסד חנם בסביבתו ובפרט עם חבריו לקרבם לפנימיות התורה אשר נתגלתה בדורנו זה בפרט ע"י תורת החסידות, שעל ידי זה יוסיפו חיות והתלהבות בלימוד תורה בכלל בכל חלקי ובקיום המצוות בהידור, והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל הני"ל.

בפ"ש כל החבירים אשר בטח ימסור גם להם המאמר המוסגר פה וכן תוכן המכתב על כל פנים בקצרה. המחכה לבשורות טובות.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
המזכיר

ב

בי"ה. ח' אייר תשי"ד
ברוקלין

שלום וברכה!

קבלתי פ"נ בקשת ברכה עבור בנו ובתו שיחיו, וכשאהי על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אזכירם לרפואה קרובה ותקותי שיוכל לבשר טוב בזה.

וכיון שלכל אתערותא דלעילא צריכה להיות אתערותא דלתתא הרי צריך הי' ענין זה לעורר אותו להחליט בפועל לקבוע עתים בלימוד מאור שבתורה זוהי פנימיות התורה שבדורנו זה נתגלתה בתורת החסידות, שע"י תורתם מתקשרים עם נשיאנו הקי' שהם באהבת ישראל שלהם משפיעים ברכה והצלחה לכל ישראל

צדיק יסוד עולם: משלי יו"ד, כה.

סיעתא דשמיא .. בחסד חנם: ראה תו"מ התוועדות ח"י (תשי"ד ח"א) ס"ע 127 ואילך.

פסק רז"ל שמדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה: סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ת, ב ואילך.

המאמר המוסגר פה: כפה"נ הוא מאמר ד"ה באתי לגני ה'תשי"ג. נדפס לאח"ז בתו"מ סה"מ שבט ע' רפה ואילך. סה"מ באתי לגני ח"א ע' עו ואילך.

בגשמיות, כיון שנצטווה על כל המצוות, ואין הקב"ה מבקש אלא לפי כחן⁵³, אלא שענין זה יכול להיות בכמה אופנים, אם באופן שחודר רק את כח העשי' שבו, או באופן שחודר את כל הכחות ועד לכחות הכי נעלים שבו. ועל זה היא הבקשה והתפלה יהי הוי' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, שכשם שאצל אבותינו היתה עבודת המרכבה באופן שכל ימיהם לעולם, כל רגע בזמן, ומזה מובן גם בנוגע לכל נקודה במקום, היו מרכבה לו ית', הנה כך יהי' גם אצלנו (עמנו), בנוגע ובשייכות ובקשר לכחות האדם, החל מהשכל שבו, ואח"כ יומשך במדות שבו, ובשלשת הלבושים שלו, עד לכח העשי' ועד למטה מטה שבכח העשי'. וכאשר כל פרטים אלו מתאחדים ביחד בגאולה הפרטית של כל פרט, הרי זה נעשה הכנה קרובה וכלי לגאולה האמיתית והשלימה של העולם כולו, ע"י שממשיכים בגלוי נשמתו של משיח, שגם היא נשמה בגוף דוקא, שגואל את כל אחד מישראל ואת כל בניו, וגואל גם את שכינתא מגלותא⁵⁴ — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש, בעגלא דידן.

(54) ראה מגילה כט, א. זח"א קכ, ב.

(53) במדב"ר פי"ב, ג.

הוספה

א

בי"ה, ט"ו שבט תשי"ד
ברוקלין.

שלום וברכה!

נתקבל הפי"נ שלו בקשר עם יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע, וביום סגולה זה קראתיו על הציון הקי של בעל ההילולא אשר בודאי עומד במרום ומשמש ומעורר ר"ר בהנוגע ללימוד התורה קיום המצוות וגם הצרכים הגשמיים מתאים לפסק הרמב"ם אשר היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא (הלכות דיעות ריש פרק ד').

א

נומד במרום ומשמש: סוטה יג, סע"ב. הקדמת הרמב"ם לפיהמ"ש (בתחלתה) — ד"ה דע כי (כל). וראה זח"א קלג, א.

כנה"ג, או כבנדו"ד, שזוהי בקשה שנאמרה בפסוק בתורה] בגלל שבטוח בכך שתפלתו תפעל פעולתה¹³, והיינו, שהבטחון והוודאות הם במדה גדולה הרבה יותר, שבודאי יקויים בפועל כאשר הי' אצל אבות העולם.

ב) וממשיך במאמר, ולהבין זה יש להקדים תחלה מ"ש¹⁴ למה יאמרו הגוים אי' אלקיהם, ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה¹⁵. ולפני שמבאר שאלת הגוים והמענה על זה, מקדים, שבנ"י אינם צריכים להתפעל מדברי הגוים בכלל, אע"פ שלא מדובר אודות סתם גוים, אלא אודות כאלו שהתורה מתעסקת עמהם, והרי בשופטני לא עסקינן¹⁶, ובפרט ע"פ מה שמבאר שנוסף על הכוונה לגוים בכלל, היינו, גוים בפשטות שמחוץ לאדם, ישנו גם הפירוש הב', שהכוונה היא לגוי שבכל אחד ואחד בפרט, הגוי (אל זר) אשר בקרבך¹⁷. וממשיך לבאר¹⁸ האמירה הפרטית של הגוים שעלי' מדובר בפסוק זה: למה יאמרו הגוים אי' אלקיהם, והיינו, שהם שואלים אי' הוא האלקות שנש"י ממשיכים ע"י מצוות מעשיות, דהנה, בזה שע"י העבודה דמוח ולב נעשה האדם קרוב לאלקות, ואלקות קרוב אליו, גם הם מודים, אמנם על קירוב האדם לאלקות שע"י מצוות מעשיות הם חולקים ושואלים אי' אלקיהם. והענין בזה, כפי שמבאר במאמר¹⁹ שסיבת הדבר הוא, כי הנה אוה"ע אומרים רם על כל גוים ה' על השמים כבודו²⁰, ולכן מחלקים ואומרים שהם מבינים ומודים שיכולים להתקשר עם אלקות ע"י עבודה רוחנית (כמו עבודת האבות), כי, ע"י עבודה רוחנית שייך להתקשר עם דבר רוחני, ועד להתקשר אפילו עם אלקות, שזהו רוחניות שברוחניות. משא"כ בנוגע לעבודה גשמית, היינו, מצוות גשמיות שמקיימים בדבר גשמי דוקא [ועד שאפילו המצוות התלויות במוח ובלב צריכים לעשות רושם, לגעת (אָנרירן) ולפעול באבר הגשמי של הלב ובאבר הגשמי של המוח, כמבואר בכ"מ²¹ גם בדרושי בעל השמחה והגאולה²²], שואלים הגוים (כולל גם הגוי אשר בקרבך) אי' אלקיהם, איך אפשר להתקשר עם אלקות ע"י ענינים גשמיים, כיון שבנוגע לארץ אומרים שעזב ה' את הארץ²³.

(17) ראה שבת קה, סע"ב.

(18) סה"מ תרפ"ה שם (ע' שיז).

(19) סה"מ שם (ע' שיט ואילך). וראה ספר

הערכים-חב"ד ח"ב ע' רעח ואילך. וש"נ.

(20) תהלים קיג, ד.

(21) ראה המשך תער"ב פקי"ד.

(22) ראה סה"מ תרצ"א ע' סב. וש"נ.

(23) יחזקאל ח, יב. ט, ט.

(13) ראה גם ויק"ר פט"ז, ט. טור או"ח

סצ"ח.

(14) תהלים קטו, ב"ג.

(15) ראה ד"ה יהי ה"א עמנו במאמרי

אדמו"ר הזקן הקצרים ע' קלב ואילך. סה"מ

תרנ"ח ע' א ואילך. ד"ה הנ"ל תר"ץ, יום

שמח"ת תשמ"ה.

(16) ראה ב"ק פה, א. ב"מ מ, א.

ג) **ועל** זה הוא המענה, ואלקינו בשמים כל ארץ חפץ עשה. ובהקדים מ"ש במאמר שצריך להבין מהו המענה ואלקינו בשמים כו'. ויש להוסיף בזה, שלכאורה הרי זה חיזוק לטענתם, שמובן שע"י עניני שמים, ענינים רוחניים, יכולים להתקשר עם אלקות, עד שאלקות יקרא בשם אלקינו (אלקינו בשמים), כחנו וחיותנו²⁴, אבל איך יכולים אתם להתקשר עם אלקות ע"י עבודה גשמית, ולומר שע"י קיום מצוה גשמית נעשה צוותא²⁵ וחיבור עם אלקות, עד שיהי' נקרא אלקינו. ועוד זאת, שעפ"ז מתחזקת יותר השאלה האמורה, איך אפשר לבקש (ובאופן של תפלה, שזה גופא מורה שתקויים הבקשה) יהי' ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, בה בשעה שישנה הטענה (שמביא מיד בהמשך המאמר, וע"פ המבואר במאמר, הרי זו לכאורה טענה שכלית) שאלקינו בשמים, היינו, שההתקשרות עם אלקינו, שהו"ע הרוחניות שברוחניות, יכולה להיות ע"י עבודה רוחנית (בשמים), שזהו אופן העבודה שהי' אצל אבותינו, שהיו לפני מ"ת, שכמה ענינים לא היו שייכים עדיין בגשמיות, כמו המצוות שהם זכר ליציאת מצרים, שאז הי' עדיין לפני גלות מצרים, ועאכו"כ לפני גאולת מצרים ולפני מ"ת, ולכן היתה עבודתם ברוחניות הענינים, וכפי שמצינו ביעקב עבודת התפילין, כדאיתא בזהר²⁶ שהי' אצלו ע"י ענין המקלות²⁷, ועד"ז בנוגע לאברהם ויצחק. משא"כ אנו שעבודתינו בענינים גשמיים, איך אפשר שיהי' ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו.

אך המענה על זה הוא, ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, כפי שמבאר במאמר²⁸, שקאי על ב' בחי' העבודה רוחני' וגשמי', ואלקינו בשמים הו"ע העבודה הרוחנית דמוח ולב, וכל אשר חפץ עשה היא העבודה בקיום מצוות מעשיות, וכידוע דשורש העשי' [עד לעולם העשי', בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו] הוא מבחי' חפץ ורצון ה'²⁹. וזה תשובה על מ"ש אי' אלקיהם שע"י מצוות מעשיות, אנו משיבים על זה, ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, שהקירוב דאלקות נעשה בין ע"י עבודה רוחנית כמוח ולב ובין ע"י מצוות מעשיות בשוה ממש. ויש להוסיף בזה, שהעבודה הרוחנית (בשמים) מגעת רק בבחי' אלקינו, ואילו העבודה דמצוות מעשיות (עשה) מגיעה בבחי' חפץ הוי', שלמעלה אפילו מאלקינו וכל הדרגות שבינתיים.

24) ראה ראה לקו"ת שלח מ, ג. בלק עג, ריש ע"ג.
25) לקו"ת בחוקותי מה, ג. סה"מ תרח"ן
26) לו ואילך. אוה"ת שמע"צ ע' א'תשפד ואילך.
27) סה"מ תרנ"ט ע' ט. וש"נ.
28) ראה ראה לקו"ת שלח מ, ג. בלק עג, ריש ע"ג.
29) סה"מ תרפ"ה שם (ע' שכא).
29) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב ע' ע' נב. וש"נ.
26) ח"א קסב, א (ס"ת).

הזמן. ויתירה מזה, שיומשך למטה יותר להיות אלקינו, כחנו וחיותנו, ובפשטות, שחודר את הכח והחיות של האברים הגשמיים, כמו שנעשה הכח והחיות של האברים הרוחניים. ויתירה מזה, עמנו, היינו, לא רק באופן שיודע שיש לו הדבר אבל עדיין אינו יכול לומר שמרגיש שהדבר הוא עמו (עמנו), כיון שזהו ענין שבאין ערוך. וכמו מי ששייך רק לגשמיות הענינים, שאי אפשר לדבר אתו אודות דבר רוחני, כיון שלא ידע מאי קאמר. ואע"פ שהוא מאמין בהקב"ה באמונה שלימה, ויתירה מזה, כפסק הרמב"ם⁴⁴ שזה נעשה רצונו האמיתי והפנימי, לחיות בזה ולהתנהג בפועל באופן שישמש את קונו בכל רגע, בכל מעשיך⁴⁵ ובכל דרכיך⁴⁶, מ"מ, אינו יכול לומר בגלוי שזהו באופן ד"עמנו", וכן אינו יכול לומר שזהו "אלקינו", כחנו וחיותנו, כיון שאינו מרגיש שזהו כחו וחיותו [אף שמאמין באמונה שלימה שבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ⁴⁷, ולמעלה יותר, עשות הוי' גו'⁴⁸], ועאכו"כ שאינו יכול לומר שהוי' מאיר אצלו בגלוי, שכל זה לא שייך כלל לכאורה ע"י עבודה גשמית. ולכן יש צורך בתפלה, כיון שבעצם אין זה שייך מצד הענינים כפי שהם "עמנו", או "אלקינו", כחנו וחיותנו, ואפילו כפי שהם ב"הוי', הרי בשם הוי' עצמו יש חילוק בין קוצו של הוי' להוי' ד'⁴⁹, ולאח"ז הי"ה, וכל שאר ד' האותיות שבשם בהוי', ועאכו"כ לאחרי שבחי' שמש הוי' נמשך במגן דשם אלקים⁵⁰ (אלקינו), ועאכו"כ כשנמשך למטה מזה באופן דעמנו.

ז) **וזהו** שמבקשים ומתפללים יהי הוי' אלקינו עמנו, שיומשכו בגלוי כל הענינים מעצמותו ומהותו ית', באופן שאצל כל אחד מישראל יהי' התוקף דהוי', שזהו גם דיוק הלשון יהי' הוי', כדאיתא בגמרא⁵¹ שלשון זה מורה על העדר השינוי כו', ובאופן שיומשך באלקינו, ועד עמנו. ואז הנה אפילו כשמדובר אודות "עמנו" בפשטות, היינו, מי שמפני איזו סיבה שתהי' יש לו שייכות רק לגשמיות שבגשמיות שבדבר, ובלשון המובא בתניא⁵², שיש אופן של קיום גשמיות המצוה בלבד, ללא כוונה כלל, אפילו לא כוונה הכי פשוטה — פועלת תפלה זו שגם אצלו יהיו כל ענינים הנ"ל בגלוי, שהרי כל אחד מישראל שייך בודאי לכל עניני העבודה כפי שהם

44) ה' גירושין ספ"ב. לח, ג. ובכ"מ.
45) אבות פ"ב מ"ב. (50) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיה"א פ"ד.
46) משלי ג, ו.
47) בראשית א, א.
48) שם ב, ד.
49) ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. יז, ריש ע"ב. בכורות ד, ב.
50) ראה תניא אגה"ת פ"ד. לקו"ת תצא (52) רפל"ח.
51) ראה ראה לקו"ת תצא (52) רפל"ח.

מהקב"ה באופן דאני המתחיל, ישנו גם העילוי מצד החפצא, מצד הענינים שעמהם מקיימים את המצוות, שלאחרי מ"ת נלקח ומשתנה כל מציאות החפצא, וחפצא שנמצאת במעמד ומצב שירדה למטה יותר שלא בערך מכמו שהי' קודם מ"ת, כנ"ל. וענין זה מתבטא גם בהלכה, שלפני מ"ת, הנה כשם שלא הי' ענין הציוויים על מצוות עשה, כך לא הי' גם איסורים דמצוות לא תעשה (מלבד ההגבלות שבשבע מצוות בני נח, וגם בזה נעשה שינוי כאשר שבע מצוות בני נח נתחדשו במ"ת⁴⁰).

ועפ"ז מתחזקת יותר השאלה במאמר לאידך גיסא (כאמור לעיל), מהי הבקשה יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, בה בשעה שאיפכא מסתברא, שדוקא אצלנו (עמנו), שעבודתינו לאחרי מ"ת, ישנו העילוי שמשנים את הגשם, ולוקחים את הניצוצות שבגשם שירדו למטה מטה ביותר ומבררים ומעלים אותם לקדושה ממש במקורם ושרשם כפי שהיו קודם הירידה ולמעלה מזה, משא"כ העבודה כפי שהיתה אצל אבותינו, שכל מה שהגיעו על ידה הי' רק מצד שורש הנברא, ורק מצד העבודה ברוחניות הענינים, וגם כשהעבודה היתה בשייכות לענינים הגשמיים, לא היתה יכולה להיות לקיחת הניצוצות הכי גדולים ונעלים שדוקא הם יורדים ונפלים למטה מטה ביותר.

ו) ומבאר בזה⁴¹, שתוכן הבקשה הוא ש"יהי ה' אלקינו עמנו בקיום המצוות מעשיות בקבעומ"ש, שהוא בהעלם, כאשר הי' בגילוי ובקירוב עם אבותינו". והענין בזה, דהנה, לאחרי כל ההפלאה (דער גאנצער שטורעם) של פעולת העבודה ע"י קיום המצוות בגשמיות לאחרי מ"ת בכלל, ובפרט ע"י המס"נ בזמן הגלות, באופן שבאין ערוך לגבי פעולת עבודת האבות שהן הן המרכבה, כאמור לעיל שע"ז לוקחים עצמותו ומהותו ית' (מ'נעמט עצמות ומהות אליין), עדיין יש צורך בבקשה ותפלה בנוגע לגילוי שבדבר, היינו, שנוסף לכך שישנם ענינים אלו, ובשלימות הבעלות (מיט די גאנצע בעל-הבית שקייט) כביכול, ולא רק "כביכול", אלא כפי שהוא באמיתיות הענינים — יומשך כל זה בגילוי.

וזהו דיוק הלשון יהי הוי' אלקינו עמנו: יהי הוי' — שיהי הגילוי דהוי', מלשון מהוה⁴², ומלשון הי' הוה ויהי כאחד⁴³, אבל עדיין בגדרי

(40) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ח הי"א. (42) פרדס שער א (עשר ולא תשע) פ"ט. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 132 ואילך. ועוד. תניא שעיהוה"א רפ"ד.
(41) ראה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. (43) זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). פרדס שם. ועוד.
(44) סה"מ תרפ"ה שם (ע' שכב). תניא שם פ"ז (פכ, א).

ד) וממשיך לבאר²⁸ היתרון בעבודתינו שניתנו לנו תומ"צ במ"ת על התומ"צ שקיימו האבות, דהאבות לא נצטוו עליהם כי אם עשו זאת מעצמן, והנברא בעבודתו מצ"ע יכול להגיע רק לשרשו ומקורו כו', אבל ע"י שניתנו לנו התומ"צ במ"ת יכול העושה והמקיימן להגיע למעלה מעלה משרשו ומקורו כו'.

והענין בזה, דהנה, הענין שנתחדש במ"ת הוא ביטול הגזירה שנעשה באופן דאני המתחיל, שעליונים ירדו לתחתונים³⁰, ובמילא נעשו הדברים גשמיים באופן שיכולים לעשות מהם מצוות (גשמיים). ולכן, כשאישי ישראל מקיים מצוה לאחרי מ"ת, בהיותו מצווה ועושה³¹, ה"ה מקיים אותה מצד הציווי, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, ומזה מובן שיכול להגיע ולפעול בזה לפי האופן של המצוה — נותן התורה ומצוה המצוות, שהוא הבורא שלמעלה באין ערוך מהנברא, ועאכו"כ שהוא למעלה גם מענין הבורא, שהרי לא זהו (ענין בריאת העולמות) עיקר האלקות כו'³², אלא יש ענינים נעלים יותר (וביניהם גם הענין דנתינת התורה) באין ערוך אפילו מריחוק הערך דאצילות לבריאה, ועאכו"כ כפי שנתנית התורה היא ממקורה — עצמותו ומהותו ית', הרי זה שלא בערך לגמרי. ומזה מובן שפעולת המצוות לאחרי מ"ת היא מצד שורש התורה בנותן התורה, שהוא שלא בערך למעלה משורש הנברא, ולמעלה אפילו משורש כל ההשתלשלות וכל ההתהוות כו'.

ועפ"ז מובן איך אפשר לבקש ולפעול שיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, כי, אע"פ שהעבודה הרוחנית שלנו אינה בערך לעבודה הרוחנית של האבות במס"נ וכו', וכנ"ל מהתחלת המאמר שהאבות (גם בהיותם בעוה"ז הגשמי) הן הן המרכבה, שכל אבריהם כולם לא נעשו מרכבה רק לרצון העליון ב"ה כו'³³, וכל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבוץ העולמים כו'³³, הנה אע"פ שהגיעו לדרגות הכי נעלות כו', מ"מ, כיון שכל זה הי' קודם מ"ת, הרי זה קשור עדיין עם שורש הנברא, ואילו עבודתינו לאחרי מ"ת קשורה עם אני המתחיל, שהוא למעלה אפילו מהמרכבה העליונה, ולמעלה גם משורש המרכבה כו'.

(30) תנחומא וארא טו. שמו"ר פי"ב, ג. (32) תו"א צט, ב. לקו"ת שה"ש ח, א.
(31) ראה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. אוה"ת יתרו ע' תתמב. סה"מ תש"א ע' 144. וש"נ.
(33) תניא רפ"ד.

ה) **וממשיך** במאמר²⁸, שעפ"ז נשאלת השאלה לאידך גיסא, דלכאורה אדרבה, כיון שבקיום התומ"צ שניתנו במ"ת מגיעים עוד למעלה יותר ממה שהגיעו האבות קודם מ"ת, א"כ מהו הבקשה על זה שיהי כו' כאשר הי' עם אבותינו, הלא כן הוא באמת כו'.

ויש להוסיף (עכ"פ במאמר המוסגר), שבענין זה (שדוקא אצלנו (עמנו) נפעל שלא בערך יותר מאשר ע"י עבודת האבות) יש עוד ב' נקודות [שאף שלא מדובר אודות ענינים אלו במאמר זה, הרי זה מובן ע"פ המבואר בכמה מאמרים. ויש לעיין מדוע לא נתבאר הדבר בפירוש במאמר זה]. דהנה, לימוד התורה וקיום המצוות לאחרי מ"ת שיש בו גם [ואדרבה, עיקר הלימוד והקיום הוא מצד] הענין דאני המתחיל, הוא באופן שהתורה ומצוותי' חודרים (נעמען-דורך) את הדבר הגשמי, עד שמשנים את הגשמי שנעשה ענין של מצוה וכלי לענין הרוחני שבתוכו. ולא כמו לפני מ"ת, כמבואר בכמה מאמרים³⁴ שאפילו כשיעקב עסק בעבודת התפילין ע"י דבר גשמי כמו המקלות, הנה לאחרי שהשתמש במקלות בתור מרכבה לענין התפילין, לא נשארה קדושה במקלות. ועד"ז בנוגע לענינים גשמיים שעמהם קיים אברהם אבינו הכנסת אורחים או נתינת הצדקה וכיו"ב, הנה אע"פ שגם עבודתו בתור מרכבה היתה קשורה לכאורה עם דברים גשמיים בעוה"ז הגשמי, הנה לאחרי שעבד בהם עבודתו בתכלית הרוחניות במעשה מרכבה, הרי זה נשאר חפץ שאין בו קדושה כלל, ולא חפץ של קדושה או של מצוה וכיו"ב³⁵. ועוד זאת, שע"י פעולת קיום המצוות לאחרי מ"ת לשנות (איבערמאכן) את הדבר הגשמי, כמו קלף גשמי ודיו גשמי, מקבלים גם את כל עניני הקדושה, ניצוצי קדושה, שנמצאים דוקא בדברים הגשמיים, כיון שכל הגבוה גבוה יותר יורד למטה מטה יותר³⁶. משא"כ לפני מ"ת, שגם בפעולה בדבר גשמי, כמו במקלות, הרי זה באופן שרק לפי שעה משתמשים בו לפעול ענין של מרכבה, אבל לאח"ז נשאר דבר גשמי כמקודם, ולא באופן שמעלים ומבררים ומזככים אותו עד שנעשה מצוה וקדושה לגמרי – אין הכרח לומר (ואדרבה, משמעות הדברים היא להיפך) שלוקחים (מ'נעמט מיט) גם את הניצוץ קדושה שבו, ובודאי לא לצמיתות כו'.

ומזה באים לנקודה נוספת. דהנה, מבואר במאמרים³⁷ שבהם מדובר בענין הבירורים, שענינם הוא לברר ולחלק ולהפריד בין המתכות

(כמו זהב וכסף) לסיגים, בין האוכל לפסולת וכיו"ב, שלפני הבירור, בהיותם מעורבים זב"ז, הנה הן אמת שהמתכות או האוכל אינם בטהרתם, כיון שהכסף והזהב מעורבים עם הסיגים, והאוכל מעורב עם הפסולת, מ"מ, לאידך גיסא, גם הסיגים והפסולת אינם באופן של ירידה כ"כ, כיון שמעורב בהם דבר של אוכל או דבר של זהב וכסף. ומזה מובן בנוגע למעלת הניצוץ שנפל למטה מטה ביותר, שלפני מ"ת, קודם הבירור והשינוי של הדבר הגשמי, שאז הדבר הגשמי קשור ומעורב עם ניצוצות הקדושה שבו, ואי אפשר להפריד ביניהם, הנה אע"פ שזוהי אמנם ירידה ועד לירידה הכי גדולה לניצוץ הקדושה, אבל אעפ"כ, אין זה מגיע לירידה של ניצוץ הקדושה כפי שנעשה בעבודה שלאחרי מ"ת, שמבררים ומוציאים את האוכל מהפסולת ואת הזהב וכסף מהסיגים, שאז יורדים הסיגים והפסולת למטה מטה יותר שלא בערך, שלא נשאר בהם כלל ענין של טוב וקדושה. ומזה מובן שהניצוץ שנמצא שם הוא ממקום עליון יותר באופן הכי נעלה. והענין בזה, דהנה גם בנוגע לניצוצות הקדושה שבדברים הגשמיים כפי שהם לפני מ"ת, חל הביאור המובא מכתבי האריז"ל³⁸ על הפסוק³⁹ כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, שהסיבה לכך שהאדם זקוק לניצוץ הקדושה שבלחם, עם היותו ניצוץ שבדבר הדומם, היא, לפי שבלחם נמצאים ניצוצות קדושה נעלים יותר שלכן נפלו למטה יותר, בבחי' הדומם, ולכן הם מחיים את האדם. אבל בזה גופא יש חילוק באין ערוך בין אכילת הלחם לפני מ"ת, שהניצוצות שבלחם שאוכל ונעשה דם ובשר כבשרו הם במעמד ומצב שהסיגים והפסולת מעורבים עם הדבר הטוב, ובין אכילת הלחם לאחר מ"ת, שע"ז שאוכל כשיעור, ומברך לפני האכילה ולאחרי', ה"ה משנה את מהות הלחם (או שאר עניני צרכיו) עד שנעשה חלק מחייו וחלק מעבודתו לשרת את קונו, שאז לוקח ניצוצות שנפלו עמוק יותר שלא בערך, עד שהסיגים והפסולת שבהם הם באופן שלא נשאר בהם טוב וקדושה כלל, ומזה מובן שגם העלי' שלהם היא למעלה יותר שלא בערך.

וע"פ האמור לעיל מהמבואר בכמה מאמרים, ניתוסף ביתר שאת וביתר עוז בהמבואר במאמר זה אודות מעלת עבודתינו לאחרי מ"ת לגבי עבודת האבות [א] געשמאקער ענין שלא מצינו (ועכ"פ לא מצאתי) בשאר מאמרים], שנוסף על מעלת העבודה עצמה שנעשית מצד הכח שמקבלים

(35) ראה גם לקו"ש שם ע' 213 ואילך.

(36) ראה לקו"ת צו יג, ב. ובכ"מ.

(37) ראה שערי תשובה ח"ב קיט, ב ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' קפט ואילך. תרנ"ח

(34) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקט"ב

ח"א ע' יב. אוה"ת תשא ע' איתתקסת. סה"מ עטר"ת ע' רסב. ד"ה להבין כו' שדורות

הראשונים תשכ"ד (סה"מ תשכ"ד ע' כא).

ס"ע רטו ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכב. (38) לקוטי תורה להאריז"ל עקב ח, ג. וראה לקו"ת שם. (39) עקב שם.